

VANAISA VÕIMALUS

Eesti Teatri Aasta on alanud. Ühelt poolt tähendab see eestikeelse kutselise teatri juubelit, teiselt poolt võimalust teatril end ühiskondlikult tagasi eeslavale mängida.

Kas teater siis seda polegi? Ilmselt mitte. Teatril ei ole sellist ühiskondlikku jõudu, nagu oli nõukogude ajal, pole tollase „lubatud“ teatri bravuuri ega ridade vahelt kõneleva teatri tähendust. Olgu, aga kas peakski eeslaval olema? Võib-olla piisab enesekindlast viipest ja silmapilgutusest? Et hei, olen saja-aastane, aga ma ei tee sellest väljagi. Samas, kui korrakski eeslavale ei tule, kas siis märgatakse? Ja kui lavalolevat ei märgata, kas siis seda oligi?

Teater on möödunud sajandi lõpu majandussegadustes alles jäänud, üldinimlikumaks muutunud ning sellisena vajalik. Teatriskäimise harjumus või kohustuski, kui meenutada selleks korraks jälle õnnelikult mööda saanud üleriigilist jõulureha, on säilinud, teater on uute meelelahutusvõimaluste maailmas end küllalt hästi positsioneerinud – või pigem positsioneerunud alateadlike kriisisituatsioonide valikute kaudu. Majad on alles ning järjest ka kaasajastatud. Tehakse tööd nagu ikka ning publik käib. Kellele seda paraadi vaja on? Teatrile vist mitte?

Samas... Sünnipäeva tuleb ikka pidada. Ja mitte ainult juubilari pärast. Või külaliste pärast. Või sellepärast, et peab. Kui sünnipäevi peetakse, pole kõige tähtsam ka tordi koostis ega serpentiinid, võib ka ilma. Tähtis on kokkusaamine ja rääkimine. Vanad vaatavad heldinult noorte kõiksugu tükke ning noored kuulavad, suu lahti, tõestisündinud ja luiselugusid, mis seovad pere kokku. Uued miniad ja väimehed saavad pere tõdede ja valedega tuttavaks. Saavad teada, kuidas asjad tegelikult käivad ja kes on milline. Räägivad kõik, aga kõige kõvema sõnaga on ikka sünnipäevalaps, tema maailmapilt on sellel üritusel vaikimisi ainumõeldav. Kas või üheks õhtuks. Sel õhtul usuvad kõik, et vanaisa ujus sõjas üle jõe, kohtus laudas karuga või sai poisina aru, millest rääkisid linnud.

Eesti Teatri Aasta on eesti teatri jaoks samasugune sünnipäevapidu. Üks võimalus poolmänguliselt oma maailmapilti kehtestada. Rääkida häbi tundmata endast rohkem kui muidu kõlbaks. Kartmata, et ei viitsita kuulata. Kartmata, et see pole tähtis.

IVAR PÖLLU